

Consultatiedocument

Regulering in de Wft van private lease zonder optie of verplichting tot koop

I. Inleiding

Overwogen wordt om – in aanvulling op de herziene Richtlijn consumentenkrediet (2023/2225, hierna: de ‘richtlijn’) – over te gaan tot het reguleren van private-leaseovereenkomsten *zonder* optie of verplichting tot koop in de Wet financieel toezicht (de Wft). Hoewel deze huurovereenkomsten van roerende zaken onder de definitie van krediet in de Wft vallen, zijn deze momenteel uitgezonderd van de werking daarvan. Bepaalde elementaire waarborgen van de Wft zijn daardoor niet op private lease van toepassing, terwijl deze huurovereenkomsten wat betreft risico’s en langetermijnverplichtingen sterke overeenkomsten hebben met andere vormen van consumentenkrediet die wel zijn gereguleerd. Met dit consultatiedocument wordt uitgevraagd of – alles afwegende – consumenten erbij gebaat zijn als de waarborgen uit de Wft ook voor private lease zonder optie of verplichting tot koop zouden gelden.

II. Achtergrond en aanleiding

Recente geschiedenis en huidige en aankomende (Europese) regelgeving

Private lease kent grosso modo drie vormen: (i) private lease met een verplichting tot koop van het gehuurde object na afloop van de leaseovereenkomst, vaak tegen een vooraf overeengekomen restwaarde (*financial lease*), (ii) private lease met – korter gezegd – een optie tot koop en (iii) private lease zonder optie of verplichting tot koop (aangeduid als *operational lease*).

Elke vorm van private lease kwalificeert als krediet in de zin van artikel 1:1 Wft. Operational lease en private lease met een optie tot koop worden echter uitgezonderd van de werking van de Wft op grond van artikel 1:20, eerste lid, onder c, Wft, dat samengevat bepaalt dat de Wft niet van toepassing is op huurovereenkomsten. Dit artikel van de Wft implementeert artikel 2, tweede lid, onder d, van de huidige Richtlijn consumentenkrediet uit 2008 (2008/45/EG, de ‘CCDI’). Deze uitzondering geldt niet voor financial lease omdat financial lease niet kwalificeert als huur maar als huurkoop of koop op afbetaling. Op financial lease zijn de waarborgen van de Wft momenteel dus al van toepassing.

Vanaf met name 2020 is er een politieke en maatschappelijke discussie gevoerd over de vraag of – in aanvulling op de CCDI – private lease zonder verplichting tot koop ook onder toepassingsgebied van de Wft moest worden gebracht. Aanleiding hiervoor was onder meer een brief 30 maart 2020 van de Autoriteit Financiële Markten (de AFM) aan de minister waarin zij dit als wetgevingswens uitsprak en waarin zij haar zorgen uitte over een gebrek aan transparantie en langlopende betalingsverplichtingen bij sommige vormen van private lease. Na ontvangst van deze brief en schriftelijke vragen van enkele Kamerleden¹ heeft de minister onderzoek naar de privateleasemarkt laten uitvoeren. De resultaten hiervan zijn bij Kamerbrief van juli 2021 gepubliceerd.² De minister zegde hierin toe te onderzoeken welke wettelijke waarborgen de consumentenbescherming bij private lease mogelijkwerijs zouden bevorderen.

In dezelfde periode publiceerde de Europese Commissie echter het voorstel voor de richtlijn. Hierin was reeds opgenomen dat de uitzondering voor operational lease op grond van de CCDI zou komen te vervallen. Hierdoor zouden de gewenste waarborgen van de Wft na implementatie in Nederland ook voor operational lease komen te gelden. Nederland was voorstander van deze wijziging en heeft zich gedurende de Europese onderhandelingen ingezet voor het behoud hiervan. Desondanks heeft de voorgestelde wijziging het niet volledig gered. In de richtlijn, waarvan de bepalingen naar verwachting in november 2026 in werking zullen treden, is het toepassingsgebied alleen uitgebreid in die zin dat operational lease *met optie tot koop* daaronder is gebracht. In het consultatiewetsvoorstel wordt artikel 1:20, eerste lid, onder c, Wft aangepast om dit te

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/07/02/kamerbrief-beantwoording-kamervragen-over-private-lease>.

² <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2021/07/08/kamerbrief-onderzoek-naar-de-markt-van-private-lease>.

implementeren. Gezien de eerdere zorgen over operational lease in elke vorm, is de vraag gerezen of – in aanvulling op de richtlijn – niet alleen operational lease met optie tot koop, maar ook die zonder optie tot koop onder het toepassingsgebied van de Wft moet worden gebracht, zoals hieronder verder uiteengezet.

Toename in aanbod en gebruik van private lease

De afgelopen jaren is het huren van verscheidene producten via private lease (auto's, zonnepanelen, witgoed, fietsen, etc.) in populariteit toegenomen. Een veelgehoorde reden hiervoor is dat consumenten de flexibiliteit en het servicegemak van private lease waarderen ten opzichte van het zelf in eigendom hebben van deze producten. Onveranderd ten opzichte van 2020, bestaan er echter ook zorgen over operational lease en het groeiende aanbod daarvan. Zo kunnen consumenten forse langetermijnverplichtingen aangaan waar zij niet tussentijds vanaf kunnen of met mogelijkerwijs stevige boetes ingeval van vroegtijdige opzegging. Wat risico's betreft heeft operational lease hiermee veel overeenkomsten met andere vormen van consumentenkrediet die wél gereguleerd zijn, terwijl de waarborgen in de Wft die gelden voor gereguleerd consumentenkrediet in het geheel niet van toepassing zijn. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om een verplichte kredietwaardigheidstoets, deelname aan het stelsel van kredietregistratie, de maximale kredietvergoeding en transparantie over kosten en voorwaarden.

Risico op verlies BKR-aansluiting voor autoleasemaatschappijen met Keurmerk private lease

Een van de belangrijkste markten voor private lease is de leasemarkt van auto's. Op het gebied van consumentenbescherming gaat hierbij veel al goed. Zo is 98% van de Nederlandse autoleasemaatschappijen aangesloten bij het Keurmerk private lease. Dit keurmerk mag alleen door deze maatschappijen worden gedragen indien zij enkele consumentenbeschermende maatregelen nemen, zoals onder meer het aanbieden van uniforme, redelijke algemene voorwaarden en het opnemen van een bedenktijd van veertien dagen. Bovendien verplicht het Keurmerk deze leasemaatschappijen bij leaseovereenkomsten vanaf twaalf maanden om (i) voorafgaand aan de leaseovereenkomst een check uit te voeren van het geregistreerd krediet van de consument bij het Bureau Krediet Registratie (BKR) en (ii) de leaseovereenkomst bij BKR te registreren. Deze verplichte check en registratie verminderen het risico op overkreditering van consumenten.

Omdat operational lease momenteel niet is gereguleerd in de Wft, zijn leasemaatschappijen niet wettelijk verplicht om aan BKR deel te nemen. Hun huidige deelname aan BKR is dus op vrijwillige basis. Op basis van een recent advies van de Autoriteit Persoonsgegevens (de AP) bestaat er echter een risico dat dergelijke vrijwillige deelname aan BKR binnenkort niet meer zal zijn toegestaan. In haar Toets wetsvoorstel kredietregistratie van 28 mei 2024 heeft de AP kritiek geuit op de vrijwillige deelname van partijen (waaronder dus leasemaatschappijen) aan BKR.³ Volgens de AP zou vrijwillige deelname in strijd zijn met de Algemene Verordening Gegevensbescherming (de AVG) omdat – kort gezegd – vrijwillige deelname niet rijmt met de noodzakelijkheid van gegevensverwerking die de AVG vereist. De AP concludeert dat deelname aan BKR door partijen alleen is toegestaan indien die daartoe wettelijk verplicht zijn. Dat zou betekenen dat vrijwillige deelname binnen de wet Stelsel kredietregistratie niet meer is toegestaan.

Het voorgaande kan verstreckende gevolgen hebben voor consumentenbescherming bij private lease van auto's. Tenzij operational lease onder het toepassingsgebied van de Wft wordt gebracht – waarmee de noodzakelijke wettelijke grondslag zou worden geborgd – zouden leasemaatschappijen met het Keurmerk private lease immers hun aansluiting bij BKR kunnen verliezen. Dat wordt gezien als een belangrijke reden om regulering van operational lease in de Wft te overwegen waardoor onder meer aansluiting bij BKR zou worden verplicht. Bovendien creëert de wettelijke verplichting tot check en registratie bij BKR een gelijk speelveld voor alle leasemaatschappijen. De leasemaatschappijen die momenteel niet bij het Keurmerk private lease zijn aangesloten, kunnen dan immers niet meer concurreren op de kostenbesparingen die zij realiseren door de BKR-check en -registratie niet uit te voeren. Tot slot zou er dan eveneens een gelijk speelveld met aanbieders van autokredieten en aanbieders van operational lease met optie tot koop ontstaan, die beide onder de Wft vallen of zullen vallen.

³ Zie: <https://www.autoriteitpersoonsgegevens.nl/documenten/toets-wetsvoorstel-kredietregistratie>.

III. Het voorlopige voorstel

Het wordt niet wenselijk geacht om elke huurovereenkomst van roerende zaken onder het toepassingsgebied van de Wft te brengen. Zo zou het (logischerwijs) mogelijk moeten blijven om voor korte periodes auto's, generatoren en andere apparaten te huren. Bovendien wordt voor ogen gehouden dat de regulering van operational lease wordt overwogen in het kader van consumentenbescherming. Indien langlopende leaseovereenkomsten dus relatief klantvoordelig zijn en geen onredelijke risico's bevatten, zouden (de aanbieders van) deze overeenkomsten buiten het toepassingsgebied van de Wft moeten blijven. Zodoende wordt overwogen om operational-leaseovereenkomsten alleen te reguleren in de Wft als de leaseovereenkomst:

- a. is aangegaan voor een periode van zes maanden of meer; en
- b. een totale contractwaarde vertegenwoordigt van €1.000 of meer; of
- c. een boete bij vroegtijdige opzegging bevat van €500 of meer; of
- d. een opzegtermijn bevat van twee maanden of meer.

IV. Consultatievragen

In het licht van al het bovenstaande, worden de volgende consultatievragen gesteld:

1. Vindt u het wenselijk of noodzakelijk dat huurovereenkomsten (operational lease) onder voorwaarden onder de werking van de Wft komen te vallen? Welke argumenten ondersteunen u in uw standpunt?
 - a. Zo ja, welke Wft-normen zouden volgens u van specifieke meerwaarde zijn?
 - b. Zo niet, welke Wft-normen zouden volgens u het meest nadelig uitpakken voor operational lease? Hoe beoordeelt u in dit geval het risico voor onder meer consumentenbescherming dat aanbieders van private autolease de aansluiting bij BKR verliezen?
2. Indien operational lease wordt gereguleerd, onder welke voorwaarden zou operational lease dan onder het toepassingsgebied van de Wft moeten komen te vallen? Ondersteunt u de hierboven onder III voorgestelde voorwaarden of meent u dat een andere voorwaarden beter zijn?
